

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ
- หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

ตรวจแผนการสอนและตรวจแบบทดสอบ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม	อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและวัดผลการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. นางอัจฉรา พหลเวชช์	ศึกษานิเทศก์ 7 ฝ่ายนิเทศงานวิชาการ
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ
3. นางสุกมาศ เรืองวัฒนานนท์	อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนเบญจมราช
รังสฤษฎ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
4. นางพูลศรี กิจเฉลา	อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนวัดมกุฏกษัตริย์
กรุงเทพมหานคร

ที่ ทม 2002/2440

(สำเนา)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

21 ตุลาคม 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน นางอัจฉรา พหลเวชช์

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำร้องขอวิทยานิพนธ์และเครื่องมือเพื่อทำการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางปริยา นามพล นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอน โดยการใช้กิจกรรมแบบ CIRC กับการสอนตามคู่มือครู ในความควบคุมดูแลของ ผศ.ดร.สุนทร บำเรอราช ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ เพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ 0-3874-5855

โทรสาร 0-3839-3466

ที่ ทม 2002/2442

(สำเนา)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

21 ตุลาคม 2545

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เรียน นางสาวสุกมาศ เรืองวัฒนานนท์
สิ่งที่ส่งมาด้วย คำขอขอยืมวิทยานิพนธ์และเครื่องมือเพื่อทำการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางปริยา นามพล นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอน โดยการใช้กิจกรรมแบบ CIRC กับการสอนตามคู่มือครู ในความควบคุมดูแลของ ผศ.ดร.สุนทร บำเรอราช ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ เพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)
คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ 0-3874-5855

โทรสาร 0-3839-3466

ที่ ทม 2002/2443

(สำเนา)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

21 ตุลาคม 2545

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน นางพุดศรี กิจเฉลา

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำร้องขอวิทยานิพนธ์และเครื่องมือเพื่อทำการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางปรีชา นามพล นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยการใช้กิจกรรมแบบ CIRC กับการสอนตามคู่มือครู ในความควบคุมดูแลของ ผศ.ดร.สุนทร บำรอรราช ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ เพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ 0-3874-5855

โทรสาร 0-3839-3466

ที่ ทม 2002/3125

(สำเนา)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

24 ธันวาคม 2545

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สุวินทวงศ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางปรีชา นามพล นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความ
สามารถด้านการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอน
โดยการใช้กิจกรรมแบบ CIRC กับการสอนตามคู่มือครู ในความควบคุมดูแลของ ผศ.ดร.สุนทร
บำเรอราช ประธานกรรมการ มีความประสงค์ขออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล
จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยผู้วิจัยจะขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่าง
วันที่ 25 ธันวาคม 2545 ถึง วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2546

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)
คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ 0-3874-5855

โทรสาร 0-3839-3466

ที่ ทม 2003/366

(สำเนา)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

4 กุมภาพันธ์ 2546

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพุทธิรังสីพินุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางปริยา นามพล นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอน โดยการใช้กิจกรรมแบบ CIRC กับการสอนตามคู่มือครู ในความควบคุมดูแลของ ผศ.ดร.สุนทร บำเรอราช ประธานกรรมการ มีความประสงค์จะขออนุญาตเคราะห้จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 และ 4/2 โดยผู้วิจัยจะขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2546 ถึงวันที่ 28 มีนาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
คงจะได้รับความอนุญาตจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ 0-3874-5855

โทรสาร 0-3839-3466

ภาคผนวก ข

- แผนการสอนกลุ่มควบคุม
- แผนการสอนกลุ่มทดลอง
- แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนที่ 1 (กลุ่มควบคุม)

วิชา ภาษาไทย ท 402

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง การเขียนย่อความ

เวลา 3 คาบ

1. สาระสำคัญ

การเขียนย่อความหรือสรุปความ มีรูปแบบแนวการเขียนที่จำเป็นต้องศึกษา แต่ที่สำคัญคือ ควรอ่านเนื้อเรื่องให้ตลอดและเข้าใจความสำคัญ จากนั้นย่อความตามรูปแบบ หลักเกณฑ์ และสรุปเรียบเรียงความใหม่ด้วยสำนวนของผู้ย่อเอง ผู้ที่มีทักษะการย่อความจะช่วยประหยัดเวลาทั้งด้านการอ่าน และการเขียน การย่อความจะเป็นประโยชน์ต่อการอ่าน และการศึกษาค้นคว้าในชีวิตประจำวัน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 จุดประสงค์ปลายทาง

ย่อความจากเรื่องหรือข้อความที่กำหนดได้

2.2 จุดประสงค์นำทาง

2.2.1 บอกหลักการย่อความได้

2.2.2 จับใจความหลักและใจความรองของเรื่องที่อ่านได้

2.2.3 เขียนลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่านได้

3. เนื้อหาสาระ

3.1 ความหมายของการย่อความ

3.2 หลักการย่อความ

3.3 รูปแบบการย่อความ

3.4 กำหนดให้ย่อความเรื่อง “ทุกข์ของชาวนา” จากหนังสือวรรณสารวิจักษ์ เล่มที่ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

(คาบที่ 1-3 เวลา 150 นาที)

ขั้นเตรียม (ใช้เวลา 10 นาที)

4.1 นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน โดยดูความสะดวกในการจัดกลุ่มที่รวดเร็วและเป็นระบบไม่สับสนพร้อมกับแนะนำการเรียนรู้ที่ทุกคนต้องมีบทบาทภายในกลุ่มในการเรียนรู้ร่วมกันให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มตั้งชื่อประจำกลุ่มแต่ละกลุ่ม

4.2 ครูแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนรู้

ขั้นศึกษาหาความรู้ (ใช้เวลา 40 นาที)

4.3 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 1 เรื่องการจัดทำแผนผังความคิด เพื่อให้นักเรียนนำไปใช้ประโยชน์ในการเขียนข้อความหรือสรุปความ

4.4 นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 2 เรื่องการย่อความให้นักเรียนศึกษา ครูอธิบายความหมายของการย่อความ หลักการย่อความ และรูปแบบของการย่อความเพิ่มเติม

4.5 นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 3 ตัวอย่างการย่อความเรื่องน้ำผึ้ง สนทนาซักถามส่วนประกอบ ใจความหลักและใจความรองที่ปรากฏ

ขั้นทำกิจกรรม (ใช้เวลา 90 นาที)

4.6 นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 4 เรื่องหลักการอ่านจับใจความสำคัญ

4.7 นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาวิเคราะห์และนำเสนอการสรุปข้อความประเด็นสำคัญและประเด็นรอง ๆ โดยใช้รูปแบบของการจัดแผนผังความคิด นำเสนอหน้าชั้นเรียนจากหัวข้อที่กำหนดให้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ศึกษาใบงานที่ 1 เรื่อง “ยาเสพติด”

กลุ่มที่ 2 ศึกษาใบงานที่ 2 เรื่อง “พระราชดำรัส”

กลุ่มที่ 3 ศึกษาใบงานที่ 3 เรื่อง “วัฒนธรรมไทย”

กลุ่มที่ 4 ศึกษาใบงานที่ 4 เรื่อง “ธรรมาธรรมสงคราม”

4.8 ครูเตรียมสรุปและอธิบายเพิ่มเติมเพราะว่าแต่ละกลุ่ม จะได้รับใบงานที่ศึกษาแตกต่างกันตลอดจนความยากง่ายก็แตกต่างกันไป นักเรียนอาจจะสรุปเรื่องได้ไม่ตรงประเด็นนักขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคคลภายในกลุ่ม และความตั้งใจในการทำงาน ครูจึงต้องสรุปและเพิ่มเติมในสิ่งที่ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง พร้อมทั้งประเมินการทำกิจกรรมกลุ่มของนักเรียน

4.9 นักเรียนทดสอบความสามารถในการเขียนสรุปความ โดยใช้เนื้อหาจากหนังสือแบบเรียนวรรณสารวิจักษ์ เล่มที่ 2 กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “ทุกข์ของชาวนา” ซึ่งได้มอบหมายให้นักเรียนไปอ่านมาก่อนแล้ว

ขั้นสรุปและประเมินผล (ใช้เวลา 10 นาที)

4.10 นักเรียนช่วยกันสรุปความรู้ที่ได้รับ พร้อมทั้งประเมินการทำงานของกลุ่ม

4.11 ครูเสนอแนะติ-ชมเพิ่มเติม ถึงลักษณะการทำงานกลุ่มและการทำงานเป็นรายบุคคล ที่ครูพบว่ามึสิ่งใดที่เป็นข้อดีและมีสิ่งใดที่เป็นข้อที่ควรแก้ไขปรับปรุง

5. สื่อการเรียนการสอน

ใบความรู้ที่ 1 เรื่องการจัดทำแผนผังความคิด

ใบความรู้ที่ 2 เรื่องการย่อความ

ใบความรู้ที่ 3 ตัวอย่างการย่อความเรื่องน้ำผึ้ง

ใบความรู้ที่ 4 เรื่องหลักการอ่านจับใจความสำคัญ

ใบงานที่ 1 เรื่องยาเสพติด

ใบงานที่ 2 เรื่องพระราชดำรัส

ใบงานที่ 3 เรื่องวัฒนธรรมไทย

ใบงานที่ 4 เรื่องธรรมชาติธรรมสงคราม

6. การวัดผลและประเมินผล

6.1. วิธีวัดผล

- สังเกต
- สอบถาม
- ตรวจผลงานการนำเสนอแผนผังความคิดเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล
- ตรวจผลงานการเขียนย่อความเป็นรายบุคคล

6.2 เครื่องมือวัด

- ใบงานที่ 1, 2, 3, และ 4
- แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนย่อความเรื่อง “ทุกข์ของชาวนา”
- แบบตรวจผลงานรายบุคคลและรายกลุ่ม

6.3 เกณฑ์การวัดและประเมินผล

- กำหนดเกณฑ์ผ่าน 60% ขึ้นไป

7. กิจกรรมเสนอแนะ

ให้ฝึกปฏิบัติโดยใช้แผนผังความคิดในทุกรายวิชา แนะนำให้นักเรียนย่อความจากการอ่าน เรื่องต่างๆ บ่อยจนติดเป็นนิสัย

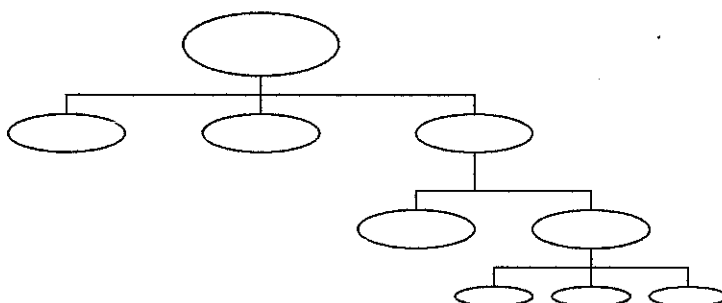
ใบความรู้ที่ ๑ เรื่องการจัดทำผังความคิด

การสร้างผังความคิด

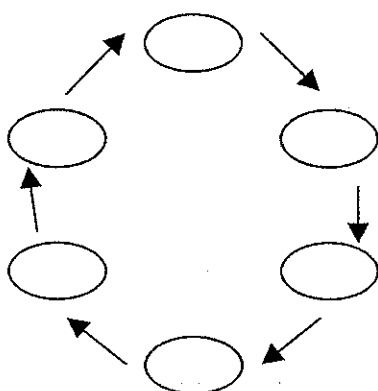
- เป็นการจัดกลุ่มความคิดรวบยอด
เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของความคิด
ระหว่างความคิดหลักและความคิดรองลงไป

การสร้างผังความคิดเป็นการจัดกลุ่มความคิดรวบยอดเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของความคิดระหว่างความคิดหลักและความคิดรองลงไป โดยนำเสนอเป็นภาพหรือเป็นผังสามารถนำเสนอได้หลายลักษณะเช่น

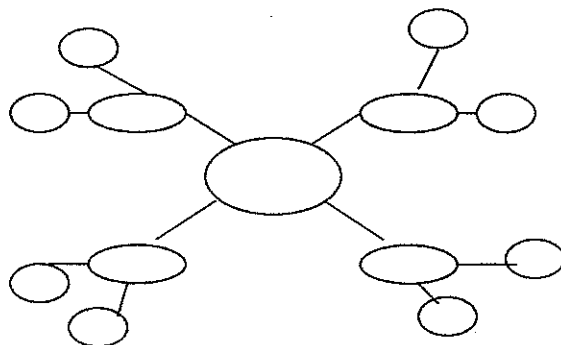
1. **แผนผังแบบกิ่งไม้** นำเสนอโดยการเขียนความคิดหลักไว้ข้างบน แล้วลากเส้นให้เชื่อมโยงกับความคิดที่สำคัญรองรองลงไปตามลำดับ

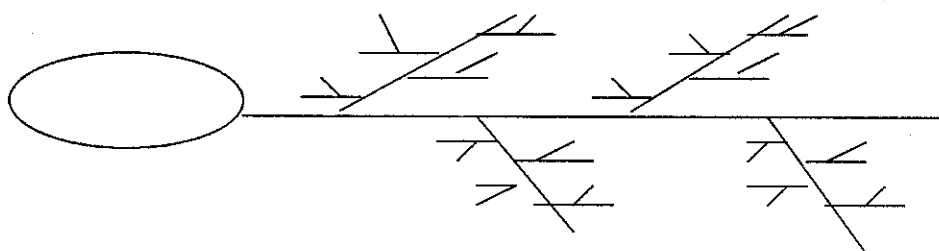
2. **แผนผังวงจร** นำเสนอเป็นให้เห็นความสัมพันธ์เป็นขั้นตอนต่างๆ ที่เรียงลำดับกันเป็นวงกลม ดังนี้

3. แผนผังใยแมงมุม นำเสนอความคิดรวบยอดหลักไว้ตรงกึ่งกลาง แล้วเขียนคำอธิบายหรือบอกลักษณะของความคิดอื่นๆ ลงไปในลักษณะของใยแมงมุม

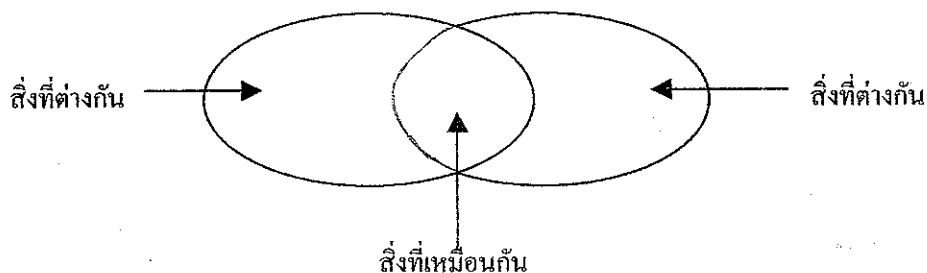

4. แผนผังก้างปลา นำเสนอโดยเขียนประเด็นหรือเรื่องหลัก แล้วเสนอสาเหตุและผลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

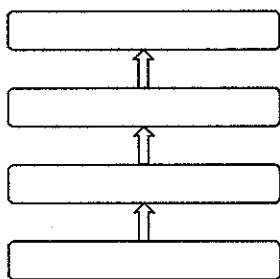

5. แผนผังตารางเปรียบเทียบ เสนอโดยการเขียนเป็นตารางเพื่อเปรียบเทียบสองสิ่งหรือสองเรื่องในประเด็นที่กำหนด

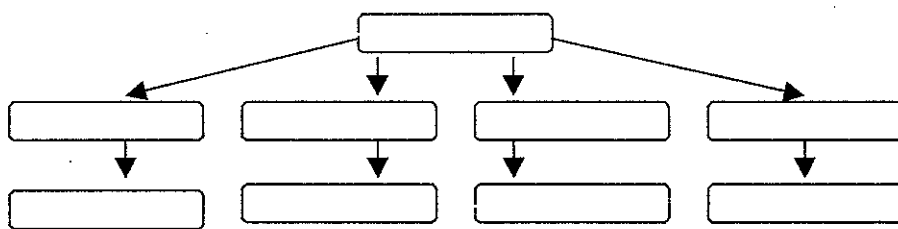
6. **แผนผังรูปวงกลมทับเหลื่อม** เสนอการเปรียบเทียบสองสิ่งที่มีลักษณะเหมือนกันและต่างกัน

7. **แผนผังรูปขั้นบันได** เป็นผังที่เหมาะสมกับการเขียนเรื่องที่แสดงการลำดับเวลา การลำดับเหตุการณ์ กระบวนการหรือขั้นตอนของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ควรมีลูกศรช่วยเพื่อให้รู้ว่าเริ่มต้นจากขั้นใด สิ้นสุดที่ขั้นใด

8. **แผนผังจำแนกประเภท** เป็นผังที่แสดงความสัมพันธ์ของหัวเรื่องสำคัญกับหัวข้อย่อยที่เป็นส่วนประกอบหรือเป็นส่วนสนับสนุนหัวเรื่องสำคัญ

การสร้างแผนผังความคิดอาจใช้รูปลักษณะต่างๆ ผสมผสานแบบเข้าด้วยกันก็ได้ ทั้งนี้ต้องไม่ดูแล้วสร้างความยุ่งยากสับสน ต้องเข้าใจได้ง่าย การสร้างผังความคิดนี้สามารถใช้กับการเรียนทุกวิชา นำไปใช้เป็นเครื่องช่วยในการอ่าน ทำให้การอ่านมีประสิทธิภาพ จะเข้าใจและจดจำเรื่องได้ดี เมื่อนักเรียนรู้จักสร้างผังความคิดที่เกิดขึ้นจากการอ่านจะเกิดความรู้สึกลึกซึ้งในใจในความสามารถนี้ และจะรู้ตัวว่ามีความสามารถในการอ่านอย่างถ่องแท้ นักเรียนจะจับใจความได้ เขียนย่อเรื่อนั้นได้ สามารถอธิบายให้คนอื่นเข้าใจได้ รวมทั้งนักเรียนจะทราบว่ามันมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนอย่างไร

ใบความรู้ที่ 2 เรื่องการย่อความ

ความหมายการย่อความ กุหลาบ มัลลิกะมาส และวิพุธ โสภวงศ์ (2530, หน้า178) ได้ให้ความหมายของการย่อความว่า เป็นการกล่าวอย่างกระชับ เฉพาะเนื้อหาที่สำคัญของข้อความเดิมที่เรานำมาย่อ เนื้อหาที่สำคัญนั้นอาจเป็นข้อเท็จจริง หรือเป็นความคิดของความนั้นก็ได้ เพื่อสะดวกแก่การเข้าใจและการนำไปใช้

หลักการย่อความ

1. อ่านเรื่องที่จะย่ออย่างน้อย 2 เที่ยว
2. พิจารณาเก็บเฉพาะใจความสำคัญ หรือใจความประกอบที่จำเป็น
3. นำใจความนั้นมาเรียบเรียงด้วยภาษาของตนเอง ความสั้นยาวของการย่อขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของการย่อและลักษณะของเรื่อง
4. ใช้ถ้อยคำภาษาที่เข้าใจง่าย ได้ใจความชัดเจน ความหมายครอบคลุม และใช้ภาษาเขียนกระชับไม่เยิ่นเย้อ
5. ศึกษารูปแบบการขึ้นคำนำก่อนที่จะย่อความ เพื่อให้ทราบแหล่งที่มาของเรื่อง

รูปแบบการย่อความ

1. ถ้าเรื่องที่ย่อเป็นความเรียง นิทาน นิยาย ดำานน บทความ ฯลฯ ต้องบอกประเภทชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง ที่มาของเรื่องเท่าที่จะรู้ได้ ตัวอย่างเช่น

ย่อนิทานเรื่อง.....ของ.....จาก.....
หน้า.....ความว่า

.....
.....
.....

2. ถ้าเรื่องเป็นประกาศ แถลงการณ์ คำสั่ง ระเบียบ ฯลฯ ต้องบอกประเภทเจ้าของเรื่อง ชื่อเรื่อง ผู้รับ วันเดือนปีที่ออก เท่าที่จะทราบได้ ตัวอย่างเช่น

ย่อประกาศเรื่อง.....ของ.....ลงวันที่.....
ความว่า

.....
.....
.....

3. ถ้าเรื่องที่ย่อเป็นคำปราศรัย สุนทรพจน์ พระราชดำรัส ฯลฯ ต้องบอกประเภท เจ้าของเรื่องผู้ฟัง โอกาสที่กล่าว วันเดือนปีที่กล่าว ที่ที่ทราบ ตัวอย่างเช่น

ย่อคำปราศรัยของ.....แก่.....ในโอกาส.....
ทาง(ที่)..... ณ วันที่.....ความว่า

.....
.....
.....

4. ถ้าเรื่องที่ย่อเป็นคำประพันธ์ต้องบอกประเภท ชื่อเรื่อง เจ้าของเรื่อง ที่มาของเรื่อง แล้วย่อใจความเป็นร้อยแก้ว ตัวอย่างเช่น

ย่อกลอนสุภาพเรื่อง.....ตอน.....ของ.....
จาก.....หน้า.....ความว่า

.....
.....
.....

ข้อสังเกต

1. ถ้าความเดิมเป็นบทสนทนา ต้องเปลี่ยนเป็นคำบอกเล่าหรือบทสนทนานั้นให้เป็นของผู้ย่อเอง โดยเปลี่ยนสรรพนามใหม่ให้เหมาะสม

2. ถ้าข้อความเดิมเป็นคำราชาศัพท์ตามชั้นของบุคคลก็ให้คงคำราชาศัพท์นั้นไว้

3. ถ้าข้อความเดิมเป็นร้อยกรองให้เปลี่ยนเป็นร้อยแก้ว

4. ข้อความที่ย่อแล้วควรเขียนติดต่อกันไปไม่ต้องย่อหน้าเหมือนความเดิม เว้นแต่ข้อความเดิมเป็นเรื่องต่างกัน แยกเป็นตอน ๆ อยู่แล้ว

5. ตัวอย่างรูปแบบมีให้ดู 4 ลักษณะ ถ้านักเรียนพบเรื่องที่จะย่อแปลกแตกต่างไปจากนี้ให้บอกที่มาเท่าที่จะทราบได้ แล้วจึงย่อความต่อไปตามลำดับ

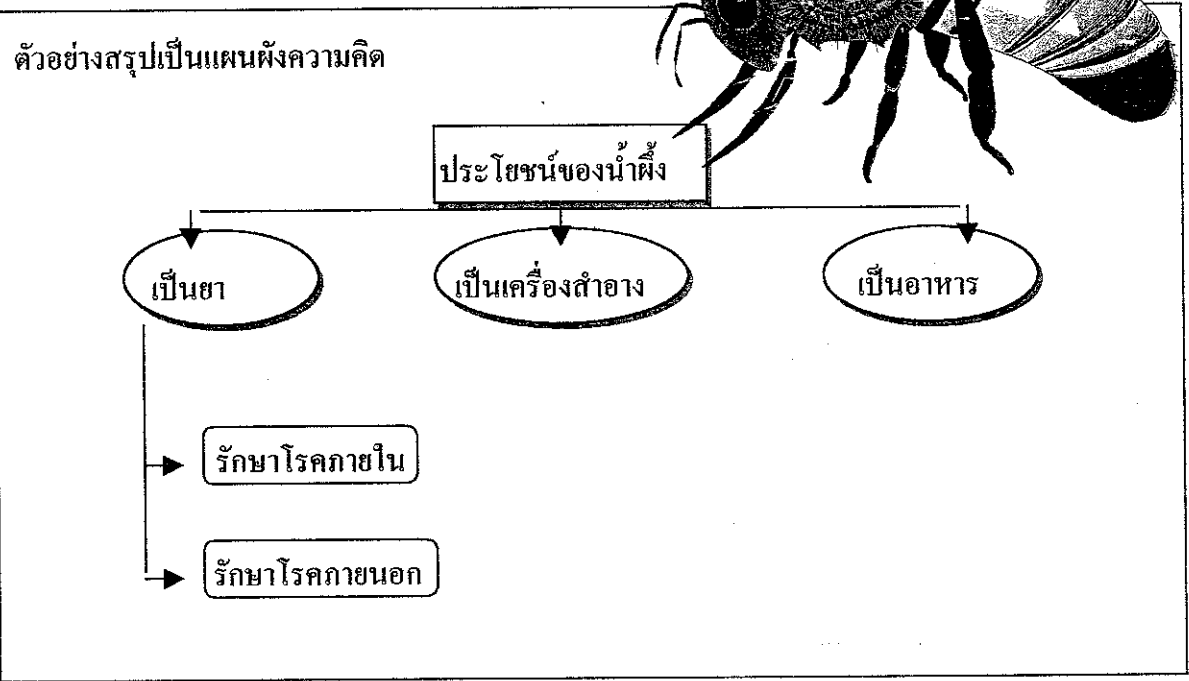

ในความรู้ที่ 3 ตัวอย่างการขอความเรื่องน้ำผึ้ง

เมื่อกล่าวถึงน้ำผึ้ง ท่านคงทราบที่มาและประโยชน์ของมันบ้างแล้ว แต่จะมากบ้างน้อยบ้างก็สุดแต่ข้อมูลที่ทราบกันมา 3 นาทีมีสาระจึงขอถือโอกาสนี้เรียบเรียงรวบรวมสรรพคุณของน้ำผึ้งมาเล่าสู่กันฟัง

ตำรายาไทยถือว่า น้ำผึ้ง เป็นยาประจำบ้านชนิดหนึ่ง สามารถบำบัดอาการและรักษาโรคภายใน ภายนอกได้มากมาย เช่น เป็นยาอายุวัฒนะ แก้โรคปวดตามแขน ขา หัวเข่า แก้อาการอ่อนเพลีย แก้หวัด แก้โลหิตจาง เสริมสร้างเม็ดโลหิตแดง เป็นต้น วิธีรับประทานเพียงใช้น้ำผึ้ง 2-3 ช้อนชา ผสมน้ำอุ่น คนให้เข้ากันดื่มวันละ 2-3 ครั้ง หรือจะผสมกับน้ำผลไม้ หรือเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ก็จะทำให้โรคที่กล่าวแล้วทุเลาลงและหายในที่สุด หรือแม้ท่านจะไม่ใช่โรคอะไรเลย ก็ใช้ดื่มประจำได้ทำให้ผิวพรรณผุดผ่อง ชะลอความแก่ชรา ถ้านักกีฬาดื่มก็เป็นการเพิ่มพลังได้

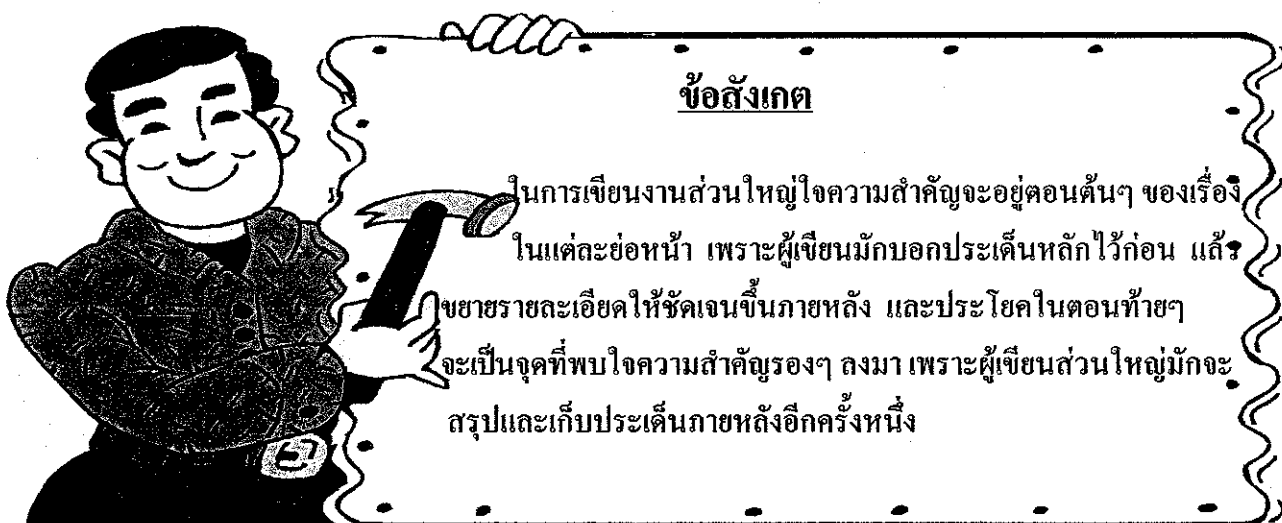
สำหรับชาวต่างประเทศก็รู้จักคุณค่าของน้ำผึ้งมาตั้งแต่สมัยโบราณเช่นกัน แพทย์เคยให้คนไข้ดื่มน้ำผึ้งผสมน้ำอุ่น ปรากฏว่าคนไข้รู้สึกดีขึ้น ชาวอเมริกันและชาวยุโรปใช้น้ำผึ้งผสมน้ำอุ่นประกอบอาหารบางอย่าง เช่นทาขนมปัง ทาแพนเค้ก นอกจากนี้ น้ำผึ้งยังใช้เป็นเครื่องสำอางได้เป็นอย่างดี ข้อนี้ คุณผู้หญิงทราบดีทีเดียว

ใบความรู้ที่ 4 เรื่องหลักการอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญเป็นการอ่านที่ต้องการความละเอียด ผู้อ่านต้องใช้กลวิธีดังนี้

1. อ่านผ่าน ๆ โดยตลอดเพื่อให้รู้ว่าเรื่องนั้นว่าด้วยเรื่องอะไร จุดใดที่เห็นได้ว่าเป็นจุดสำคัญของเรื่อง
2. อ่านโดยละเอียดให้ตลอด เพื่อทำความเข้าใจให้ชัดเจนและเห็นความเกี่ยวโยงระหว่างความคิดต่าง ๆ ในเรื่อง ในตอนนี้ถ้าเห็นว่าตอนใดสำคัญอาจขีดเส้นใต้ไว้ เพื่อประโยชน์ในการกลับมาทบทวนอีกครั้งหนึ่ง แต่ต้องระวังอย่าขีดเส้นหรือทำเครื่องหมายพร่ำเพรื่อ และถ้าไม่จำเป็นไม่ควรหยุดอ่านระหว่างเรื่อง เพราะอาจจะทำให้ความเข้าใจไม่ติดต่อกัน
3. อ่านซ้ำในตอนที่ไมเข้าใจ และตรวจสอบความเข้าใจบางแห่งให้แน่นอน
4. ทดสอบความเข้าใจ โดยการตอบคำถามสั้นๆ เกี่ยวกับประเด็นของเรื่องและใจความสำคัญ
5. เรียบเรียงใจความสำคัญด้วยภาษาของตนเอง ตามลักษณะที่เห็นว่าจะทำให้เข้าใจเรื่องได้ชัดที่สุด..

ใบงานที่ 1 เรื่องงาเลพติด

คำสั่งให้นักเรียนอ่านเรื่องที่กำหนดให้ต่อไปนี้ แล้วเขียนสรุปใจความสำคัญแสดงให้เห็นประเด็นหลักและประเด็นรอง โฉงเขียนนำเสนอเป็นแผนผังหรือเขียนเป็นความเรียงให้เห็นประเด็นอย่างชัดเจน

ยาเสพติดอย่างร้ายแรงที่แพร่หลายในบ้านเมืองเราเวลานี้คือ ผีน เซโรอิน เหล้าแห้ง ยาเสพติดและหลอนประสาทนานาชนิด ยาเสพติดเหล่านี้ก่อให้เกิดอันตรายขึ้นอย่างมหันต์ ทั้งอันตรายแก่ตัวผู้ติดยาเอง อันตรายต่อบุคคลอื่นในสังคมและกระทั่งอันตรายต่อประเทศชาติยาเสพติดเหล่านี้จะค่อยๆบั่นทอนความคิด จนกระทั่งบั่นชีวิตให้จบสิ้นก่อนถึงวาระอันควร ยาเสพติดเหล่านี้ ไม่มีชนิดใดเลยที่ให้ประโยชน์แก่ร่างกายแม้แต่เพียงน้อยนิด แต่พิษที่เข้าสู่ร่างกายนั้นร้ายกาจยิ่ง ฉะนั้นจึงไม่เกินความจริงเลย หากเราจะกล่าวว่า โลกของคนติดยากับโลกของคนตายคือโลกเดียวกัน มีหน้าซ้ำผู้ติดยาบางคนไม่มีเงินที่จะซื้อยาเสพติดต้องหาเงินโดยวิธีการขโมย ชูเจ้าฉกชิงวิ่งราว ปล้น ฯลฯ ผู้ติดยาเสพติดบางชนิดจะมีอารมณ์เพศสูงผิดปกติและขาดความยับยั้ง ก่อให้เกิดคดีข่มขืนและอาชญากรรมทางเพศขึ้น อันตรายจากยาเสพติดประการสุดท้ายคือ อันตรายที่มีต่อประเทศชาติส่วนรวม ยาเสพติดเป็นตัวการสำคัญยิ่งในการทำลายทรัพยากรคน ซึ่งเราถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีค่ามากที่สุดของประเทศ คนที่ติดยาเสพติด ย่อมเป็นบุคคลไร้ความสามารถทั้งทางเศรษฐกิจและทางด้านการป้องกันประเทศ ยิ่งทรัพยากรคนถูกทำลายมากขึ้นเท่าใดประเทศชาติก็ยิ่งได้รับผลเสียหายมากมายยิ่งขึ้นเท่านั้น อันตรายของยาเสพติดเท่าที่กล่าวมานี้ คงจะเป็นเหตุผลเพียงพอที่จะกระตุ้นให้ทุกคนช่วยกันหาทางแก้ไขอย่างจริงจังเสียที

ใบงานที่ 2

เรื่อง พระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโอกาสขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช 2530

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านเรื่องที่กำหนดให้ต่อไปนี้ แล้วเขียนสรุปใจความ
สำคัญและลงให้เห็นประเด็นหลักและประเด็นรอง โดยเขียนนำเสนอเป็นแผนผัง
หรือเขียนเป็นความเรียงให้เห็นประเด็นอย่างชัดเจน

“ประชาชนชาวไทยทั้งหลาย

บัดนี้ถึงวาระที่จะขึ้นปีใหม่ เป็นเวลาที่เราระลึกถึงกันด้วยความเบิกบานใจพร้อมกับส่ง
ความปรารถนาดีและไมตรีจิตไปอวยพรแก่กันและกัน ให้สำเร็จประสงค์ในความปรารถนาทุกๆ สิ่ง
สิ่งปรารถนาของแต่ละคนคงไม่แตกต่างกันนักคือคงจะปรารถนาความสุขกายสบายใจ ความ
สมบูรณ์ด้วยพลานามัย ด้วยทรัพย์ ด้วยเกียรติ ด้วยฐานะความเป็นอยู่ที่มีมั่นคง ตลอดจนความสงบ
ร่มเย็นความสงบร่มเย็น อาจพูดได้ว่า มีสองส่วนคือความสงบภายในและความสงบภายนอก

สงบภายนอกได้แก่ สภาวะแวดล้อมหรือสภาวะความเป็นอยู่ปกติ ปลอดภัยปราศจากสิ่งรบกวน
กวนที่ทำให้เกิดภัยอันตรายหรือเกิดความกระวนกระวายเดือดร้อนต่างๆ เช่น น้ำท่วม ไฟไหม้หรือ
ความขัดแย้งวุ่นวาย ความมุงฆ่าตายกัน

สงบภายในได้แก่ จิตใจที่สะอาดแจ่มใสอิ่มเอิบสบายไม่มีกังวล ไม่มีความขุ่นเคืองข้องข้อง
ใจความสงบภายในหรือจิตใจที่ปลอดโปร่งนี้สำคัญมาก ควรจะทำให้มีขึ้นเพราะผู้ที่มีใจสงบจะใช้
ความคิดพิจารณาตนได้อย่างกว้างขวางและถูกต้องดีขึ้น ความคิดที่ประกอบด้วยความสงบนี้มี
ศักยภาพสูงอาจนำไปใช้คิดอ่านสร้างสรรค์สิ่งที่จะอำนวยความสุข ความเจริญก้าวหน้า ตลอดจน
ชื่อเสียงเกียรติคุณอันเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนาให้สัมฤทธิ์ผลได้

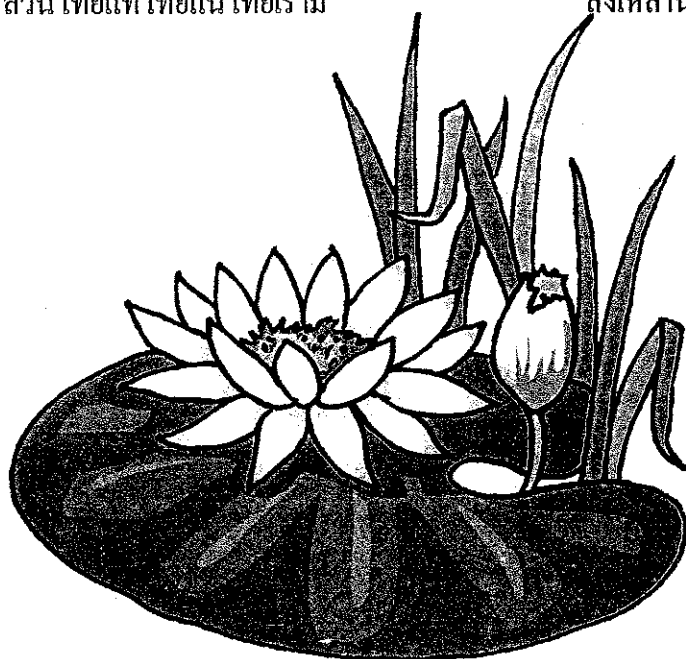
ในปีใหม่นี้....ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ในสากลโลก
จงปกปักรักษาชาติไทย ชาวไทยให้แคล้วคลาดจากทุกข์ จากโทษ จากภัยอันตรายและเหตุชั่วร้าย
ทุกสถาน บันดาลให้แต่ละคนมีกำลังกายกำลังใจ กำลังปัญญาและกำลังสามัคคีอันกล้าแข็งพร้อม
มูลที่จะประกอบกรณียกิจส่วนใหญ่ให้เกื้อกูลส่งเสริมกัน เพื่อสร้างสรรค์ประโยชน์ตน ประโยชน์
ชาติ ทั้งธำรงรักษาอิสรภาพอธิปไตยและความเจริญร่มเย็นของบ้านเมืองให้สถิตสถิตย์อยู่ตลอดไป
ชั่วกาลนาน”

ใบงานที่ 3 เรื่องวัฒนธรรม

คำสั่งให้นักเรียนอ่านเรื่องที่กำหนดให้ต่อไปนี้ แล้วเขียนสรุปใจความสำคัญแสดงให้เห็นประเด็นหลักและประเด็นรอง โดยเขียนนำเสนอเป็นแผนผังหรือเขียนเป็นความเรียงให้เห็นประเด็นอย่างชัดเจน

ในโลกนี้มีอะไรเป็นไทยแท้
ซึ่งผลิตดอกออกผลแต่ต้นมา
อนึ่งศิลปงามเด่นเป็นของชาติ
อีกคนตรีร่ำรวยลวดลายไทย
และอย่าลืมจิตใจแบบไทยแท้
กำเนิดธรรมจริยาเป็นอาภรณ์
แล้วยังมีประเพณีมีระเบียบ
เป็นของรวบรวมไทยให้คงไทย
ได้รู้เช่นเห็นชัดสมบัติชาติ
ล้วนไทยแท้ไทยแท้ไทยเรามี

ของไทยแน้นหรือคือภาษา
รวมเรียกว่าวรรณคดีไทย
เช่นปราสาทปราสาททองอันผ่องไส
อวดโลกได้ไทยแท้อย่างแน่อน
เชื้อพ่อแม่พึงธรรมคำสั่งสอน
ประชากรโลกเห็นเราเป็นไทย
ซึ่งไม่มีที่เปรียบในชาติไหน
นี่แหละประโยชน์ในประเพณี
เหลือประหลาดล้วนเห็นเป็นศักดิ์ศรี
สิ่งเหล่านี้คือวัฒนธรรม

ใบงานที่ 4 เรื่องธรรมาธรรมะสงคราม

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านเรื่องที่กำหนดให้ต่อไปนี้ แล้วเขียนสรุปใจความสำคัญแสดงให้เห็นประเด็นหลักและประเด็นรอง โดงเขียนนำเสนอเป็นแผนผังหรือเขียนเป็นความเรียงให้เห็นประเด็นอย่างชัดเจน

ดูก่อนนิกรชน	อกุศลบถกรรม
ทั้งสิบประการจำ	และละเว้นอย่าเห็นดี
การฆ่าประดาสัตว์	๓ ประโยชน์บ่พึงมี
อันว่าดวงชีวิ	ย่อมเป็นสิ่งที่ควรนอม
ถือเอาซึ่งทรัพย์สิน	อันเจ้าของมิยินยอม
เขานั่นเสียคาย่อม	จิตตะจึงเป็นหนักหนา
การล่วงประเวณี	ณ บุตรีและภรรยา
ของชายผู้อื่นลา-	มกกิจบ่บังควร
กล่าวปดและลดเลี้ยว	พจนามิรู้สวน
ย่อมจะเป็นสิ่งชวน	นรชังเป็นพ้นไป
ต่อเสียดเพราะเกลียดชัง	บ่มียังประโยชน์ใด
เสื่อมยศและลดไม-	ตริระหว่างคณาสถาน
พูดหยาบกระทบคน	ก็ต้องทนซึ่งหยาบคาย
เจรจากับเขาร้าย	กว่าเขาจะตอบดี
พูดจาที่เพื่อเจือ	วจะสาระบ่มี
ทำตนให้เป็นที่	นรชนเขานิินทา
มุ่งใจและใฝ่ทรัพย์	ยะด้วยโลกเจตนา
ทำให้ผู้อื่นพา	กันตำหนิมิรู้หาย
อีกความพยายาม	มนะมุ่งจำนงร้าย
ก่อเวรมิรู้วาย	ถูจะพ้นซึ่งเวรา
เชื่อผิดและเห็นผิด	ลิจะนิจนะเสื่อมพา
เศร้าหมองมิพ้องพา-	สุกระรื่นฤดีสบาย
ละสิ่งอกุศล	สีกมลจะพึงหมาย
เหมาะยังทั้งหญิงชาย	สุจริต ณ ไครทวาร

แบบตรวจผลงานการย่อความเป็นรายบุคคล/รายกลุ่ม

กลุ่ม ที่	เลข ที่	ชื่อ-นามสกุล	การจับ ประเด็น สำคัญ	การใช้ ภาษา ในการ สื่อสาร	รูปแบบ ของ คำนำ	ลายมือ- อ่านง่าย
			4	4	1	1
	1					
	2					
	3					
	4					
	5					
	6					
	7					
	8					
	9					
	10					
	11					
	12					
	13					
	14					
	15					
	16					
	17					
	18					
	19					
	20					
	21					
	22					
	23					
	24					

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจ

นางปรีชา นามพล
ครูผู้สอนประจำวิชา

แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนย่อความ

เรื่อง “ทุกข์ของชาวนา”

พระราชนิพนธ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านพระราชนิพนธ์เรื่องนี้แล้วเขียนสรุปใจความสำคัญ

เมื่อครั้งเป็นนิสิตข้าพเจ้าได้เคยอ่านผลงานของจิตร ภูมิศักดิ์ อยู่บ้างแต่ไม่ได้ศึกษาอย่างละเอียด หรือวิเคราะห์อะไรเพียงแต่ได้ยืนคำกล่าวว่าเขาเป็นคนที่ค้นคว้าวิชาการได้กว้างขวางและลึกซึ้งดีถ้วน ในสมัยที่เราเรียนหนังสือกันได้มีผู้นำบทวีรของจิตรมาใส่ทำนองกัน ฟังคิดหามาจนทุกวันนี้

เปิบข้าวทุกคราวค่ำ	จงสู้จำเป็นอาจิด
เหง่อกุที่สุกิน	จึงก่อเกิดมาเป็นคน
ข้าวนี้จะมีรส	ให้ชนชิมทุกชั้นชน
เปื่องหลังสิทุกขทน	และขมขื่นจนเขี้ยวคว
จากแรงมาเป็นรวง	ระยะทางนั้นเหยียดยาว
จากรวงเป็นเม็ดพราว	ล้วนทุกข์ยากลำบากเข็ญ
เหงื่อหยดลึกก็หยาด	ทุกหยดหยาดล้วนยากเย็น
ปูดโปนก็เส้นเอ็น	จึงแปรรวมาเป็นปิ่น
น้ำเหงื่อที่เรือแดง	และน้ำแรงอันหลังริน
สายเลือดทุกทั้งสิ้น	ที่สู่ชดค่าชาบพิน

ดูจากสรรพนามที่ใช้ว่า “กู” ในบทกวีนี้แสดงว่าผู้ที่พูดถึงคือชาวนา ชาวนให้คิดว่าเรื่องจริง ๆ นั้นชาวนาจะมีโอกาสไหมที่จะ “ถำเล็ก” กับใคร ๆ ว่า ถ้าไม่มีคนที่คอยเหยี่ยวขาดรากล่ออย่างพวกเขา คนอื่นๆ จะเอาอะไรกิน แต่อย่าว่าแต่การถำเล็กทวงบุญคุณเลย ความช่วยเหลือที่สังคมมีต่อคนกลุ่มนี้ในด้านของปัจจัยในการผลิต การพยุงหรือประกันราคาและการรักษาความยุติธรรมทั้งปวงก็ยังแทบจะเป็นไปไม่ได้ ทำให้หลายๆ ประเทศในการพัฒนาเศรษฐกิจ ชาวนาต่างก็ละทิ้งอาชีพเกษตรกรรม ไปอยู่ในภาคอุตสาหกรรมหรือภาคบริการ ซึ่งทำให้ตนมีรายได้สูงกว่าหรือได้เงินเร็วกว่าแน่นอนกว่า มีสวัสดิการดีกว่าและไม่ต้องเสี่ยงมากเท่าการเป็นชาวนา บางคนที่ยังคงอยู่ในภาคเกษตรกรรมก็มักจะนิยมเปลี่ยนพืชเศรษฐกิจประเภทอื่นที่ราคาสูงกว่า แต่ก็ยังมีชาวนาอีก

เป็นจำนวนมากที่ไม่มีสิทธิที่จะอุทธรณ์ฎีกากับใคร ถึงจะมีคนแบบจิตรที่พยายามใช้จินตนาการ สะท้อนความในใจ ออกมาสะกิดใจคนอื่นบ้าง แต่ปัญหาก็คงไม่หมดไป

หลายปีมาแล้วข้าพเจ้าอ่านพบกวีบทหนึ่ง ผู้แต่งชื่อหลี่เซิน ชาวเมืองอู่ซี มีชีวิตอยู่ระหว่าง ปี ค.ศ. ๑๑๒ ถึง ๘๔๖ สมัยราชวงศ์ถัง ท่านหลี่เซินได้บรรยายความในใจไว้เป็นบทกวีภาษาจีน ข้าพเจ้าจะพยายามแปลด้วยภาษาที่ขรุขระ ไม่เป็นวรรณศิลป์เหมือนบทกวีของ จิตร ภูมิศักดิ์

หว่านข้าวในฤดูใบไม้ผลิ ข้าวเมล็ดหนึ่ง
จะกลายเป็นหมื่นเมล็ดในฤดูใบไม้ร่วง
รอบข้างไม่มีนาที่ไหนทิ้งว่าง
แต่ชาวนาที่ยังอดตาย
ตอนอาทิตย์เที่ยงวัน ชาวนายังพรวนดิน
เหงื่อหยดบนดินภายใต้ต้นข้าว
ใครจะรู้บ้างว่าในจานใบนั้น
ข้าวแต่ละเม็ดคือความยากแค้นแสนสาหัส

กวีผู้นี้รับราชการมีตำแหน่งเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น อยู่ในชนบท ฉะนั้นเป็นไปได้ที่เขาจะได้เห็นความเป็นอยู่ของราษฎรชาวไร่ชาวนาในยุคนั้น และเกิดความสะเทือนใจจึงได้บรรยายความรู้สึกออกเป็นบทกวี ที่เขาให้ชื่อว่า “ประเพณีดั้งเดิม” บทกวีของหลี่เซินเรียบง่าย แต่ก็แสดงความขัดแย้งชัดเจน แม้ว่าในฤดูกาลนั้นภูมิอากาศจะอำนวยให้พืชพันธุ์ธัญญาหารบริบูรณ์ดี แต่ผลผลิตไม่ได้ตกเป็นประโยชน์ของผู้ผลิตเท่าที่ควร

เทคนิคในการเขียนของหลี่เซินกับของจิตรต่างกัน คือ หลี่เซินบรรยายภาพที่เห็นเหมือนจิตรกวาดภาพให้คนชม ส่วนจิตรใช้วิธีเสมือนกับนำชาวนามาบรรยายเรื่องของตนให้ผู้อ่านฟังด้วยตนเอง

เวลานี้สภาพบ้านเมืองก็เปลี่ยนไป ตั้งแต่สมัยหลี่เซินเมื่อพันปีกว่า สมัยจิตร ภูมิศักดิ์ เมื่อ ๓๐ กว่าปีที่แล้ว สมัยที่ข้าพเจ้าได้เห็นเอง ก็ไม่มีอะไรแตกต่างกันนัก ฉะนั้นก่อนที่ทุกคนจะหันไปกินอาหารเม็ดเหมือนนกบินอวกาศ เรื่องความทุกข์ของชาวนาก็คงจะเป็นแรงสร้างความสะเทือนใจให้แก่กวียุคคอมพิวเตอร์สืบต่อไป

(จากหนังสือฉันทอรรถยรรยง จัดพิมพ์เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๓)

แผนการสอนที่ 2 (กลุ่มควบคุม)

วิชา ภาษาไทย ท 402

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง การเขียนเรียงความ

จำนวน 4 คาบ

1. สาระสำคัญ

เรียงความคือ ความเรียงที่เขียนขึ้นเพื่อแสดงความรู้ความสามารถในการเขียนและการคิด ผู้เขียนต้องศึกษารูปแบบ และใช้ความสามารถเฉพาะตัวในการเขียนตามหลักและวิธีการเขียน แต่อย่างไรก็ตามการเขียนเรียงความให้ได้ดีนั้นสามารถฝึกฝนได้ด้วยการปฏิบัติอยู่เสมอ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 จุดประสงค์ปลายทาง

เขียนเรียงความแสดงการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 จุดประสงค์นำทาง

- 2.2.1 บอกความหมาย องค์ประกอบและรูปแบบของการเขียนเรียงความได้
- 2.2.2 กำหนดขอบข่ายของโครงเรื่องได้
- 2.2.3 รวบรวมข้อมูลมาเขียนให้ตรงกับเรื่องที่ต้องการสื่อสารได้
- 2.2.4 เรียบเรียงถ้อยคำได้สละสลวยสื่อสารได้

3. เนื้อหา

- 3.1 ความหมายของเรียงความ
- 3.2 องค์ประกอบของการเขียนเรียงความ
- 3.3 รูปแบบของการเขียนเรียงความ
- 3.4 การเขียนเรียงความที่ดี
- 3.5 ฝึกปฏิบัติเขียนเรียงความ

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

(คาบที่ 1 – 2 เวลา 100 นาที)

ขั้นเตรียม (ใช้เวลา 10 นาที)

- 4.1 ครูพุดคุยสนทนาถึงพื้นความรู้เดิมที่เคยเรียนรู้มาก่อนในเรื่องการเขียนเรียงความ และสนทนาพุดคุยถึงความสำคัญและความจำเป็นของการเขียนเรียงความ

ขั้นศึกษาหาความรู้ (ใช้เวลา 35 นาที)

4.2 นักเรียนช่วยกันแจกใบความรู้ที่ 5 เรื่องการเขียนเรียงความ ให้นักเรียนศึกษาความหมาย หลักการเขียน องค์ประกอบ รูปแบบและการเขียนเรียงความที่ดี โดยจดข้อสรุปลงในสมุด

ขั้นทำกิจกรรม (ใช้เวลา 45 นาที)

4.3 นักเรียนช่วยกันแจกใบงานที่ 5 ตัวอย่างการเขียนเรียงความเรื่องความรักที่ยิ่งใหญ่ ที่ทำสำเร็จแล้ว ครู ให้นักเรียนฝึกการเขียนเรียงความเป็นส่วน ๆ ก่อน โดยกำหนดเรื่องให้คือ เรื่อง “ชีวิตนี้ยังมีหวัง”

ส่วนคำนำ.....

ส่วนเนื้อเรื่อง.....

สรุป.....

ส่วนสรุปเรื่อง.....

ขั้นสรุปและประเมินผล (ใช้เวลา 10 นาที)

4.4 ครูตรวจผลงานนักเรียนและแก้ไขเป็นรายบุคคล ถ้าคนใดเขียนได้ดีก็ยกนำมาเป็นตัวอย่างให้นักเรียนศึกษาเรียนรู้กันเอง สนทนาแลกเปลี่ยนกันถึงจุดดีและจุดด้อยที่ควรแก้ไข กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

(คาบที่ 3-4 เวลา 100 นาที)

ขั้นเตรียม (10 นาที)

4.5 ครูทบทวนลักษณะและรูปแบบการเขียนเรียงความที่ได้ศึกษาไปในคาบเรียนก่อน

ขั้นศึกษาหาความรู้ (30 นาที)

4.6 นักเรียนศึกษาเปรียบเทียบการเขียนเรียงความ 2 เรื่องเป็นรายบุคคลแล้วบอกข้อแตกต่างของเรียงความในกิจกรรมตามใบงานที่ 6 โดยวิเคราะห์การเขียนเรียงความเป็นส่วน ๆ

4.7 ให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องของรูปแบบและสำนวนภาษาที่ใช้ในการสื่อสารจากเรียงความในใบงานที่ 6

ขั้นทำกิจกรรม (50 นาที)

4.8 สนทนากับนักเรียนถึงองค์ประกอบของเรียงความอีก และอธิบายเน้นในเรื่องของความเป็นเอกภาพและความเป็นสัมพันธภาพของเรียงความจนมั่นใจว่านักเรียนมีความเข้าใจชัดเจน

4.9 นักเรียนเขียนเรียงความ 1 เรื่องจากใบงานที่ 7

ขั้นสรุปและประเมินผล (10 นาที)

4.10 นักเรียนแลกเปลี่ยนกันอ่านเรียงความกับเพื่อน และขอคำแนะนำจากครูเพื่อตรวจความถูกต้อง

4.11 นักเรียนพูดสรุปความรู้เรื่องการเขียนเรียงความ

5. สื่อประกอบการเรียนรู้

5.1 ใบความรู้ที่ 5 เรื่องการเขียนเรียงความ

5.2 ใบงานที่ 5 ตัวอย่างการเขียนเรียงความเรื่อง “ความรักที่ยิ่งใหญ่”

5.3 ใบงานที่ 6 วิเคราะห์การเขียนเรียงความจำนวน 2 เรื่องคือ “ดูแลท้องไส้เป็นเรื่องกล้วยๆ” และเรื่อง “ผู้กินน้ำเกิดขึ้นได้อย่างไร”

5.4 ใบงานที่ 7 เขียนเรียงความ

6. วัดผลและประเมินผล

6.1 วิธีวัด

- สังเกต
- ตรวจสอบการจดข้อสรุปลงสมุด
- ตรวจสอบผลงานการเขียนเรียงความ

6.2 เครื่องมือวัด

- ใบงานที่ 5 เขียนเรียงความเรื่อง “ความรักที่ยิ่งใหญ่”
- ใบงานที่ 6 ฝึกวิเคราะห์การเขียนเรียงความ
- ใบงานที่ 7 เขียนเรียงความ
- แบบตรวจสอบการเขียนเรียงความ

6.3 เกณฑ์การวัดและประเมินผล

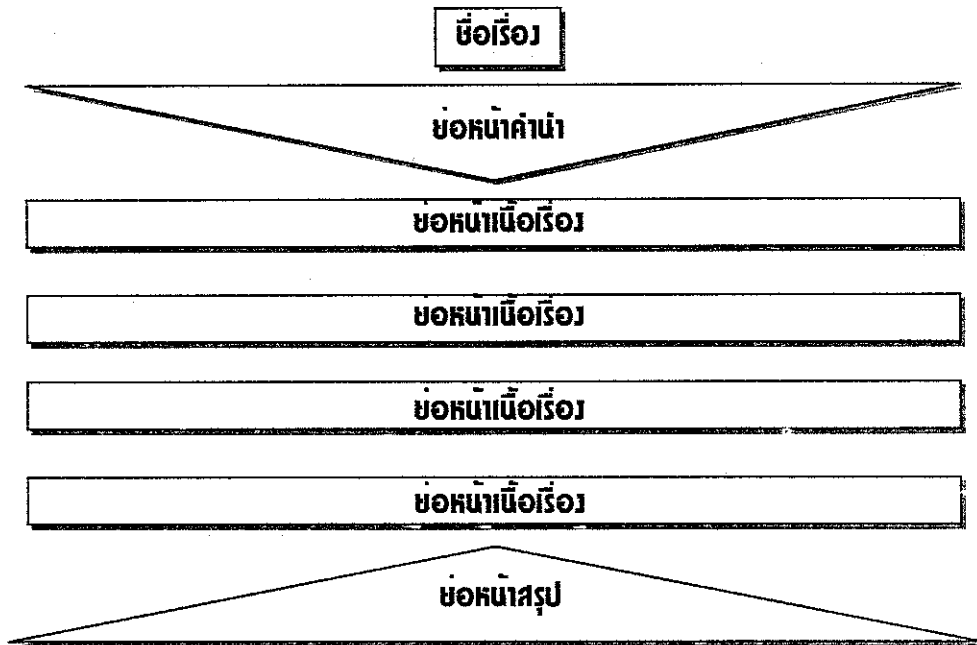
- กำหนดเกณฑ์ผ่าน 60% ขึ้นไป

7. กิจกรรมเสนอแนะ

- สนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมประกวดการเขียนเรียงความในโอกาสต่างๆ หรือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดให้มีการประกวดแข่งขัน
- ให้ทำสมุดรวบรวมการเขียนเรียงความที่มีองค์ประกอบครบถ้วนจากสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

ใบความรู้ที่ 5 เรื่องการเขียนเรียงความ

ความหมายของการเรียงความ คือข้อความที่มีหลายย่อหน้าประกอบด้วย ชื่อเรื่อง และมีข้อความอธิบาย บรรยาย ในขอบเขตของชื่อเรื่อง มีความเคร่งครัดในเรื่องการแบ่งย่อหน้า เนื้อเรื่อง สรุป และต้องใช้ภาษาที่เป็นแบบแผน องค์ประกอบของเรียงความ

คำนำ เป็นข้อความเบื้องต้นที่เขียนแนะนำเรื่องราวอย่างกว้างขวาง แล้วขมวดสู่ จุดที่จะเข้าสู่เรื่องนั้นๆ ลักษณะของคำนำที่ดีคือ ไม่เยิ่นเย้อ ก่อให้เกิดความสนใจต่อเรื่อง และไม่ยากจนเกินไป

เนื้อเรื่อง เป็นเนื้อหาทั้งหมดซึ่งอาจมีหลายย่อหน้าหรือหลายตอนก็ได้ แล้วแต่ความมากน้อยของเนื้อหา และอย่าลืมว่าในแต่ละย่อหน้านั้นควรมีใจความสำคัญเพียงหัวข้อ เดียว และทุกย่อหน้าต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวกันตามลำดับก่อนหลัง

บทสรุป เป็นการเขียนปิดรายการของเรื่อง ซึ่งอาจทำได้โดยฝากข้อคิดเห็นให้ผู้ อ่านเกิดความประทับใจ หรืออาจจะยกเป็นคำกลอน สุภาษิต การจบการเขียนเรียงความนี้ ควรแยกเป็นย่อหน้าหนึ่งและต้องให้เข้มข้นด้วยการทบทวนเนื้อหาสำคัญหรือสรุปความหมายสำคัญ

ลักษณะของเรียงความที่ดี

1. มีเอกภาพ คือ มีเนื้อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวมีจุดมุ่งหมายเพียงอย่างเดียว ไม่กล่าวนอกเรื่อง เรียงความจะมีเอกภาพขึ้นอยู่กับการวางโครงเรื่อง

2. มีสัมพันธภาพ คือ มีเนื้อความที่สอดคล้องกันเป็นไปตามลำดับของเนื้อเรื่องที่ ควรจะเป็นความสัมพันธ์ต่อเนื่องที่เกิดจากการจัดลำดับความคิด

3. มีสารัตถภาพ คือ จะต้องมีการสรุปผลตลอดทั้งเรื่อง ความสมบูรณ์เกิดจาก การวางโครงเรื่องที่ดีนั่นเอง

การวางโครงเรื่อง

เมื่อเลือกเรื่องที่เขียนได้เหมาะสมแล้ว ต้องมีการวางโครงเรื่องเพื่อให้การเขียนเรียงความนั้นมีระบบ เนื้อหาไม่วกวน การวางโครงเรื่องที่ดีมีลักษณะดังนี้

1. อยู่ในขอบข่ายของเรื่องที่วางไว้

2. มีน้ำหนักใกล้เคียงกันเสมอกัน คือ ประเด็นใหญ่ของเรื่องแต่ละประเด็นจะต้องมีความสำคัญเสมอเหมือนกัน เพราะถ้าประเด็นแต่ละประเด็นต่างกันมากจะทำให้เนื้อหาขาดความสมส่วน

3. มีความอิสระไม่ซ้ำซ้อนกัน ประเด็นใหญ่มีสาระต่างแง่คิดกันออกไป ไม่มีการเหลื่อมล้ำกัน

4. มีความสมบูรณ์ครอบคลุมสาระสำคัญทุกแง่ทุกมุม

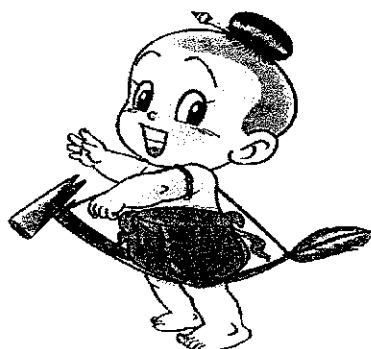
5. มีการลำดับความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกันและต่อเนื่องกันเป็นอย่างดี ซึ่งจะให้อ่านเข้าใจง่ายไม่สับสน

แนวปฏิบัติในการเขียนเรียงความมีดังนี้

1. เขียนให้พอเหมาะกับเวลา การจะเขียนให้สั้นหรือยาวต้องพิจารณาเรื่องเวลาเป็นสำคัญ

2. กำหนดโครงเรื่อง พอเป็นแนวทางว่าเราจะเขียนประเด็นนั้นอย่างไรบ้าง

3. ลงมือเขียนจริง ต้องเขียนให้สะอาด อ่านง่าย

ใบงานที่ 5 ตัวอย่างการเขียนเรียงความเรื่อง "ความรักที่ยิ่งใหญ่"

คำสั่ง เมื่ออ่านเรียงความเรื่องนี้จบแล้ว ให้นักเรียนฝึกเขียนเรียงความเรื่อง “ชีวิตนี้ยังมีหวัง”

ความรักที่ยิ่งใหญ่

ในสัตว์หลายชนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งสัตว์ปีกและสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม นั้นบทบาทหน้าที่ของผู้เป็นพ่อแม่ไม่ได้เพียงเป็นผู้ให้กำเนิดเท่านั้น แต่รวมไปถึงการดูแลปกป้องเลี้ยงดูน้อยให้เติบโต จนกว่าจะสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ซึ่งต้องเสียสละเวลาทั้งร่างกายแรงใจ เราลองมองดูตัวอย่างของความเสียสละอันเนื่องมาจากความรักของสัตว์เหล่านั้น

คำ
นำ

สัตว์จำพวกนก รวมถึงเป็ด ไก่ ห่าน หงส์ นั้น ภายหลังจากฟักออกจากไข่แล้วจะต้องอยู่ในความดูแลของพ่อแม่อย่างใกล้ชิดเนื่องจากยังไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของอาหารการกิน ผู้ที่เป็นพ่อแม่จึงต้องทำหน้าที่หาอาหารให้แก่ลูกน้อย

ย่อ
หน้า1

นกจำพวกเหยี่ยวและอินทรีนั้น อาหารของพวกมันจะเป็นพวกนกหรือสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ซึ่งกว่าที่พ่อแม่จะหามาให้ลูกนั้นต้องเหนื่อยยากพอสมควร มีหน้าซำเมื่อหามาได้แล้ว ยังต้องฉีกอาหารชิ้นใหญ่เหล่านั้นให้เป็นชิ้นเล็กๆ เสียก่อน แล้วจึงหย่อนใส่ปากลูก มิฉะนั้นลูกอาจติดคอถึงตายได้

ย่อ
หน้า2

และเมื่อการกินเสร็จแล้ว การขับถ่ายก็เป็นสิ่งที่ตามมาอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับสิ่งขับถ่ายก็พ่อแม่อีกนั่นแหละ วิธีการของเสียสำหรับแม่นกก็คือ ไข่จะงอปากคาบของเสียซึ่งมีลักษณะเป็นถุงแล้วหย่อนทิ้งไปนอกรังหรือไม่ก็กลืนลงท้องไปเลย

ย่อ
หน้า3

ลูกนกและสัตว์เมื่อเกิดใหม่ๆ ยังไม่มีขนหรือถ้ามีก็น้อยมาก ทำให้ไม่มีฉนวนกันความร้อนหนาวของอากาศ จึงต้องอาศัยพ่อแม่เป็นเกราะกำบัง ซึ่งพ่อแม่ของสัตว์เหล่านั้นก็ต้องดูแลลูกอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ความอบอุ่น ความร่มเย็นแก่ลูก

ย่อ
หน้า4

นอกจากหน้าที่ที่กล่าวมาแล้ว พ่อแม่มายังต้องดูแลลูกด้านความปลอดภัยด้วยวิธีการต่างๆ อีกมากมาย นี่แหละค่ะ ความรักของผู้เป็นพ่อแม่ ยิ่งใหญ่เหนือกว่าอื่นใดในโลก

สรุป

ใบงานที่ 6 วิเคราะห์การเขียนเรียงความ

คำตั้ง ให้นักเรียนศึกษาเรียงความต่อไปนี้ แล้วบอกความแตกต่างของเรียงความตามคำถามในกิจกรรมท้ายใบงาน

เรื่องที่ 1 “ดูแลท้องไส้เป็นเรื่องกล้วยๆ”

เรื่องของท้องไส้เป็นเรื่องสำคัญและไม่ใช่เรื่องยากเลยที่จะดูแลระบบขับถ่ายให้เป็นปกติ โดยเฉพาะอาการท้องผูก แก้ได้ง่ายนิดเดียว ด้วยการรับประทานกล้วยสุกวันละ 2-3 ผล นับเป็นยาระบายชั้นยอด เพราะกล้วยมีสารเซโรโทนินซึ่งเป็นสารที่ช่วยกระตุ้นลำไส้เล็กให้บีบตัวอีกทั้งยังยับยั้งการหลั่งน้ำย่อยของกระเพาะอาหาร ช่วยบำบัดแผลในกระเพาะ สารดังกล่าวนี้จะมีมากขึ้นตามความสุกของกล้วย

กล้วยไม่เพียงแก้ปัญหาท้องผูกแต่ถ้าเกิดอาการท้องเสียก็ใช้กล้วยช่วยได้เช่นกัน แต่ต้องเป็นกล้วยดิบ โดยหั่นเป็นแว่นนำไปตากแห้งและบดเป็นผง กินรักษาอาการแผลในกระเพาะอาหาร เพราะกล้วยดิบมีสารช่วยกระตุ้นเซลล์เยื่อบุกระเพาะให้หลั่งสาร Mucin ออกมาเคลือบกระเพาะ

บอกแล้วว่าเรื่องกล้วยๆ ไม่ว่าสุกหรือดิบกล้วยไม่เป็นพิษเป็นภัยกับท้องไส้ (กฤษณา, 2543 “ดูแลท้องไส้เป็นเรื่องกล้วยๆ” . กรีนเนท. (9ตุลาคม 2543). หน้า 19.

เรื่องที่ 2 “รู้งินน้ำเกิดขึ้นได้อย่างไร”

หลังฝนตกใหม่ๆ ในเวลากลางวัน ถ้าใครสังเกตท้องฟ้าด้านตรงข้ามกับดวงอาทิตย์จะเห็นแถบสีที่เรียกว่า “รู้งินน้ำ” ปรากฏพาดผ่านท้องฟ้าเป็นรูปครึ่งวงกลม น้อยๆ ทราบไหมครับว่ารู้งินน้ำเกิดขึ้นได้อย่างไร

รู้งินน้ำเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เกิดจากการหักเหของแสงอาทิตย์ผ่านละอองน้ำ โดยเมื่อแสงอาทิตย์ส่องมากระทบผิวด้านหน้าของละอองน้ำจะเกิดการหักเหเข้าสู่ภายในละอองน้ำและกระจายเป็นแสงสีต่าง ๆ อยู่ภายใน และเมื่อแสงสีเหล่านี้ไปกระทบกับผิวด้านหลังของละอองน้ำก็จะสะท้อนมายังด้านหน้าของละอองน้ำ เกิดการหักเหออกสู่อากาศกระจายออกเป็นแถบสีต่างๆ 7 สีคือ ม่วง คราม น้ำเงิน เขียว เหลือง แสด แดง แถบสีเหล่านี้คือ “แถบสเปกตรัมของแสงขาวเหนือแสงอาทิตย์” นั่นเอง

เราสามารถทดลองให้เห็นแถบสเปกตรัมของแสงขาวได้ โดยนำปริซึมมารับแสงอาทิตย์ เมื่อแสงส่องผ่านปริซึมจะหักเหออกมาเป็นแสงสีต่าง ๆ เช่นเดียวกับสีรุ้ง (นิรนาม. 2542, “รู้งินน้ำเกิดขึ้นได้อย่างไร” , แม็ค ม.1 (พฤษภาคม 2544). หน้า 2.)

คำถามกิจกรรมในใบงานที่ 6 วิเคราะห์การเขียนเรียงความ

ชื่อ.....เลขที่.....ห้อง.....

- 1. เรื่องใดมี คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป ครบถ้วน
- 2. เรื่องที่ 1 และ 2 แตกต่างกันอย่างใดให้นักเรียนเขียนวิเคราะห์เปรียบเทียบให้เห็นจริง

เรื่องที่ 1	เรื่องที่ 2
คำนำ.....	คำนำ.....
.....	
.....	
เนื้อเรื่อง.....	เนื้อเรื่อง.....
.....	
.....	
.....	
สรุป.....	สรุป.....
.....	
.....	